

Musiikkia Varastokirjastoon – alku valtakunnalliselle äänitevarastoinnille

Musiikin varastointiselvitys 2017 valmistui syyskuussa, ja selvityksen loppuraportti julkaistiin verkossa 9. marraskuuta. Ilokseni voin todeta, että kahdeksan kuukautta kestänyt projekti onnistui hyvin. Kesällä tehty Varastokirjaston ja Turun kaupunginkirjaston välinen CD-äänitteiden koe-erä otettiin kuvailutietoineen vastaan Vaariin. Satavuotiaan Suomen itsenäisyyspäivään mennessä aineistosiirto oli edennyt 600 niteeseen.

Määrä on vielä kohtuullisen pieni, mutta koe-erän toteutuminen on monella tapaa merkittävä. Varastokirjastoon siirrettiin ensimmäistä kertaa yleisen kirjaston CD-aineistoa, jota voi kaukolainata. Huomattavaa on myös se, että uuden siirtotyökalun avulla äänitteitä voitiin tuoda Vaari-tietokantaan kuvailutietoineen ja osakohteineen. Tietuesiirto tehtiin niin, että levyjen osakohteet säilyivät ennallaan myös Finna-haussa.

Kaiken takana on pitkä historia musiikin kansallisen varastoinnin pohdintaa ja selvitystä. Kansalliseen varastointiin viitataan kirjastoalan keskusteluissa 1990-luvun alkuvuosilta lähtien. Vuonna 1989 perustettu Varastokirjasto alkoi musiikkiaineistojen kuvailutyöhön 1996, mutta resurssit olivat rajalliset. Työ keskeytyi muutaman vuoden jälkeen. Vaikeasta lähtötilanteesta huolimatta helmikuussa 2017 alkanut varastointiselvitys käynnistettiin optimistisesti. OKM:n rahoituksen turvin **Erkki Lounasvuorella** ja minulla oli mahdollisuus tutkailla ja luoda musiikkiaineistoille tietä yhteiseen varastoon.

Yksi valtakunnallisen varastoinnin tienviitoista löytyi kahden yliopistokirjaston ja Varastokirjaston yhdessä käyttämästä mallista. Itä-Suomen yliopiston ja Oulun yliopiston kirjastot ovat käyttäneet siirtoprosessissa niin sanottua LowTag-menetelmää, jossa siirrettävän aineiston tietue saa uuden sijaintimerkinnän jo lähettävässä kirjastossa. Näin kuvailutieto siirtyy Melindan sisällä Varastokirjastoon jo ennen aineiston fyysistä siirtämistä. Selvityksen aikana tämä malli tuotettiin yleisen Melinda-kirjaston koekäyttöön, ensimmäisenä käyttäjänä Vaski-kirjastoihin kuuluva Turun kaupunginkirjasto.

Yhdessä Axiell Finlandin ja Kansalliskirjaston kanssa toteutettu Melindan sisäinen siirtotyökalu antoi toki hieman helpotusta yhden seutukirjaston aineistotulvaan, mutta tärkeintä on varastointityön kertautuva vaikutus. Varastokirjastoon siirretty ja Finnasta löytyvä CD-levy tai muu musiikkiniide auttaa jokaista kirjastoa arvioimaan aineiston säilyttämistarvetta. Signaali on selkeä: jos Varastokirjastosta löytyvä CD on käyttämättä yleisen kirjaston kokoelmassa vuosi toisensa jälkeen, voidaan perustellusti harkita poistoa. Yksi lainattava kappale jää Varastokirjastoon.

Varastoinnissa korostuu yhteistyön ja tilannekuvan jakamisen merkitys. Siirtotyötä tulee tehdä koordinoitusti ja vuorottelemalla. CD-äänitteiden varastointia on varauduttu jatkamaan vuoden 2018 aikana. Turun kaupunginkirjaston ja Vaski-kirjastojen jälkeen vuoro voi siirtyä seuraavalle

Melindaan kuuluvalle seutukirjastolle. Näin vältämme aineistoruuhkaa ja päällekkäisen aineiston siirtämistä. Kun toimimme vuoroissa, niin Finnasta löytyvä Varastokirjaston CD-haku pysyy mahdollisimman hyvin ajan tasalla.

Varastointiselvitys oli alkua uudelle tekemiselle, ja toteutunut malli on monien tahojen yhteistä ansiota. Työn edetessä kohtaamani tuki oli kannustavaa. Hyvä henki oli läsnä myös Tampereella 28. marraskuuta kun Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen järjestämä syystapaaminen oli koolla Metsossa. Paikalle kokoontui yli 30 tietoa janoavaa kirjastoammattilaista ympäri maata, etäyhteydellä vielä useita lisää. Varastokirjastosta tilannetta oli paikalla avaamassa Sirpa Janhonen, Tampereen kaupunginkirjastosta äänessä olivat Ilona Heinonen ja Jarkko Rikkilä, AVIn edustajana puhui Kristiina Kontiainen, ja iltapäivän loppuksi Pekka Gronow kertoi digitoinnin mahdollisuuksista. Keskustelu oli vilkasta. välitöntä. Musiikin kansallinen varastointi on kiinnostanut mediaakin. Syystapaamisesta seuraavana päivänä selvitystyöstä kertoi Kirjastolehti.

Tulevaisuuden tavoitteena on saada musiikin valtakunnallinen varastointi osaksi kaikkien yleisten kirjastojen kokoelmatyötä. Tähän tarvitaan yhteisrahoituksen lisäksi jatkuvaa yhteistyötä Melindan ulkopuolella olevien kirjastojen, Kansalliskirjaston ja tietokantatoimijoiden kanssa. Tarvitsemme varastoinnin tueksi valtakunnallista ja alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen yhteistä näkemystä. Pitkäjänteisen yhteistyön ja maksuttoman kaukopalvelun tulee jatkua sujuvana myös siinä tapauksessa, että Varastokirjastosta tulee osa Helsingin yliopistoa. YKN:n kannanotossa (29.11.2017) todetaan osuvasti: *Varastokirjaston toiminta on osaltaan mahdollistanut yleisten kirjastojen tilojen käyttöä uudessa kirjastolaissakin määriteltyihin toimintoihin, kuten oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.* Tämä muotoilu pätee myös jatkuvasti uudistuviin musiikkikirjastopalveluihin.

Työ on vasta alussa – ja siirrettävää aineistoa riittää. Varastointiselvityksen kyselyn perusteella nykyisissä maakuntakirjastoissa odottaa noin 60 000 CD-levyä siirtoa valtakunnalliseen varastointiin. Suhtaudun optimistisesti myös nuottiaineistojen ja LP-levyjen pitkäjänteiseen varastointiin. Musiikin arvokkaan kulttuurisisällön hallittu haltuunotto ja jatkokäytön turvaaminen Varastokirjaston avulla on meidän kaikkien etu, myös kirjastojen asiakkaiden.

Kiitos yhteistyöstä!

Tuomas Pelttari
Turun kaupunginkirjasto

Verkkolinkit:

[Musiikin varastointiselvitys 2017](#)

[Varastokirjaston CD-aineistot Finnassa](#)

[Varastokirjaston musiikkiaineistot | Musiikkikirjastot.fi](#)